

יזכור: לשרוד נגד כל הסיכויים

כנגד כל הסיכויים, קצין גרמני מציל את חייו של ניסן בן העשר במהלך 'צעדת המוות'. ואיזה מסר אנו יכולים לקחת מכך עבורנו?

בתקופה שהכלכלה כאן בארה"ב היתה במצב קשה נפגשתי עם ידיד שעובד בשוק הפיננסי והתקשה בפרנסתו. שוחחתי עמו והוא נשמע חצי מיואש. "תשמע", הוא אומר לי, "הכלכלה לא משתפרת, אחוז האבטלה עדיין גבוה מאד, שוק הנדל"ן מצוי בשפל חמור ביותר ואנשים חוששים להשקיע במניות", ועוד כהנה וכהנה תחזיות קודרות על המצב הכלכלי.

האזנתי לדבריו וניסיתי לדבר אל לבו כדי למצוא מוטיב חיובי כלשהו, אך הוא בשלו: "תפתח את העיתון", הוא אומר לי, "תראה את הסטטיסטיקות. אשפי כלכלה רבים איבדו את הכל; מיליונרים פשטו את הרגל, חברות גדולות נסגרו. המצב על הפנים", סיכם את דבריו.

כשהבחנתי שדבריי לא מצליחים לעודד אותו, החלטתי לספר לו סיפור מדהים על יהודי שאני מכיר שמתגורר כיום בניו-יורק.

הרב ניסן מאנגעל הוא יהודי ניצול שואה. הוא נולד בצכסלובקיה ובהיותו ילד בן תשע בערך הוא נלקח למחנות ע"י הנאצים, וכך הוא התגלגל ממחנה למחנה. לקראת סוף המלחמה הוא היה באושוויץ. כשהצבא הרוסי התקרב לפולין, החליטו הנאצים שהם לא יתנו לאף יהודי להתחמק מידיהם והחלו להעביר את כל אסירי המחנות לגרמניה, פשוט להצעיד אותם רגלית מפולין לגרמניה. זוהי הצעדה הידועה בשם "צעדת המוות" שהתרחשה בתחילת שנת 1945 באמצע החורף (בחודשים ינואר ופברואר). הקור היה נורא ואיום, והם הצעידו אלפי אנשים בחלוקים דקים על בשרם במשך כמה שבועות, ימים ולילות בלי הפוגה.

הדרך בין פולין לגרמניה היא דרך של הרים גבוהים, ואת כל הדרך הזאת

היהודים היו צריכים לצעוד ברגל בקור מקפיא עצמות על השלג הקפוא. האוכל היחידי שהיה להם היה השלג המלוכלך שאלפי אנשים דרכו עליו. הגרמנים ה'ייקים' פקדו שכל אלפי היהודים מוכרחים לצעוד בשורה ישרה ומסודרת, ואם מישהו חרג מעט מן השורה ² ירו בו לאלתר.

לאורך כל הדרך נראו ערמות של גויות של אנשים שנורו או שגוועו ברעב. בצעדה האין-סופית הזאת צעד גם הילד ניסן מאנגעל בן העשר במשך ימים ולילות. הנעליים שהוא לבש לרגליו היו גדולות בכמה מידות ממידת הרגליים שלו. נעל אחת הציקה לו מאוד כי היא שפשפה את רגלו בכל פעם שהוא נכנס לתוך השלג. העור הקשה של הנעל גירד את העור של הרגל שלו, וגם את הבשר, עד שהגירוד הגיע לעצם הרגל ונוצר חור ברגלו הקטנה.

כל פסיעה שהוא פסע הסבה לו כאבים איומים, אך בצעדה הזאת הוא הוכרח ללכת מהר. רגלו כאבה לו עד שהוא הפסיק להרגיש את הרגל שהיתה כבר כמעט משותקת מכאבי תופת. כל פסיעה נוספת היתה קשה יותר ויותר. באותם רגעים קשים הוא החליט שהוא כבר לא יכול להחזיק מעמד יותר מרוב ייסורים ומרוב קור ורעב, ולכן הוא החליט לצאת מן השורה המסודרת של אלפי הצועדים כדי שהנאצים ימ"ש יירו בו למוות וכך הוא ייגאל מייסוריו הנוראים.

יש לזכור כי ב"צעדת המוות" שררה דממה מוחלטת, אף אחד לא דיבר מאומה, לא בגלל שחל איסור לדבר אלא מפני שכל אחד היה עסוק במאמץ לשרוד ולהחזיק מעמד. הצועדים הכניסו את כל הכוח שלהם ברצון להמשיך לצעוד ולשרוד. עשרות אלפי אנשים צעדו, ואף אחד מהם לא הוציא הגה מפיו.

והנה לפתע, באותם רגעים שניסן החליט לצאת מהשורה, ניגש אליו בחור צעיר בן שמונה-עשרה והחל לשוחח עמו. הוא התעניין למוצאו והם גילו שהם בני אותה עיר בצ'כסלובקיה. ניסן שיתף את חברו החדש בתוכניותיו. הוא הודיע לו: "אני עומד תיכף לצאת מן השורה כי טוב לי המוות מאשר

הייסורים הנוראים הללו. אני מבקש ממך אם אחרי המלחמה תצליח להינצל ולהגיע לעיירה שלנו, תחפש את הוריי ותגיד להם שאהבתי אותם אבל פשוט לא הצלחתי להחזיק מעמד יותר. כמו-כן תספר להם באיזה יום ירו בי כדי שהם יוכלו לשמור את יום היארצייטם¹!

הבחור שמע את הדברים וניסה להניא אותו מן התוכנית: "ניסן, אסור לך לממש את התוכנית הזו! תמשיך להילחם, תחזיק מעמד עד ההצלה!", אמר החבר. "אבל אני לא מסוגל ללכת", התאונן הילד. הבחור הציע לו עזרה, הוא הורה לו להניח את ידיו על כתפיו וכך הוא הצליח ללכת עוד כברת דרך. אבל גם ההליכה הזאת הפכה להיות קשה מנשוא. ניסן גמר אומר בפעם השנייה לצאת מן השורה ולסיים את חייו. בפעם הזאת אפילו הבחור שסייע לו כבר לא היה מסוגל לשכנע אותו להחזיק מעמד.

ברגעים האחרונים לפני שהוא יצא מן השורה, הופיע לפתע אחד מהשומרים הנאצים ששמרו על האסירים הצועדים והחל לשוחח עמו בגרמנית. ניסן שלט בשפה הזאת והם החלו לנהל שיחה ערה. הנאצי שאל את הילד שאלות אישיות על משפחתו ועל עיסוקו של אביו והילד השיב לשאלותיו. היה זה דבר חריג ויוצא דופן, שכן אנשי ה.ס.ס הללו היו האנשים השפלים ביותר בגרמניה, אסירים מהכלא הגרמני, רוצחים ועבריינים, ששלחו אותם לשמור על הצועדים. עבורם להרוג אנשים היה תחביב מן השורה. וכאן לפתע אחד מהם מנהל שיחה חביבה עם ילד יהודי בן עשר.

ניסן סיפר לגרמני על ייסוריו הקשים ועל כאבי התופת שלו וביקש ממנו שיירה בו כי אין לו שום תקווה להחזיק מעמד. להפתעתו איש ה.ס.ס. אמר לו: בשום אופן אסור לך לעשות זאת. תתאמץ ללכת! אתה בוודאי תחזיק מעמד, תינצל ועוד תחזור לעיירה שלך!

אבל ניסן השיב לו: "הלא כבר כמה שבועות שלא אכלתי מאומה, אין לי כוח לזוז. גם הרגל הבריאה כבר אינה מסוגלת 'לסחוב' אותי". למשמע דבריו, הוציא איש ה.ס.ס את תרמוס התה שהיה ברשותו ונתן לילד לשתות

מעט קפה. ניסן שתה מהקפה החם והמתוק וזה נסך בו כוחות מחודשים, הסוכר העניק לו אנרגיה מחודשת להמשיך לצעוד.

וכך במשך כל כמה שעות, הופיע השומר הגרמני, שוחח עמו כמה משפטים ונתן לו לשתות מעט קפה מהתרמוס. אחרי כמה ימים ניסן התלונן באוזניו שהאוזניים קופאות לו מהקור המקפיא והוא כבר לא מסוגל להחזיק מעמד. להפתעתו איש הס.ס הוריד את הכובע שלו והעניק לו אותו. האסיר בן העשר לבש את הכובע של חייל הס.ס ואילו הגרמני צעד ללא כיסוי לראשו.

באחת הפעמים הופיע השומר הגרמני והחל לשוחח עם הילד כרגיל. אבל בעוד שהילד ציפה לקבל את מנת הקפה הקבועה שלו, הוא שם לב שהשומר מדבר ומדבר ולא מציע מאומה. ניסן שכבר התרגל ש"מגיע לו", התעניין בעדינות היכן הקפה, אבל השומר השיב לו שלצערך גם לו עצמו נגמר הקפה. הוא פתח את התרמוס והפך אותו על פניו כדי להראות לו שהתרמוס ריק²

ניסן בן העשר הודיע שוב שהוא לא מסוגל עוד להחזיק מעמד. השומר הגרמני עודד אותו באומרו כי בעוד שש קילומטר הם מגיעים לעיירה גרמנית ושם הוא ישיג לו קפה חדש. אבל ניסן התלונן שהוא שוב לא מסוגל ללכת יותר. בתגובה הגרמני לקח את ידו של הילד ועזר לו ללכת עד כניסתם לעיירה הגרמנית. השומר פנה לאיזה בית ושוב הופיע עם הקפה, אבל הפעם הקפה היה ללא סוכר והילד לא קיבל את אותן אנרגיות שקיבל קודם לכן.

לאחר מכן הודיע השומר לניסן הצעיר כי הוא מוכרח כעת לעזוב אותו וביקש את הכובע שלו בחזרה. ניסן החזיר לו את כובעו, ולעולם לא ראה עוד את השומר הגרמני שהציל את חייו.

נשאלת השאלה, מה היו הסיכויים של הילד בן העשר לשרוד את התופת הזאת? שש מיליון אנשים נהרגו, מתוכם מיליון וחצי ילדים. לפי כל הסטטיסטיקות לא היה שום סיכוי שניסן יינצל, כפי שהוא בעצמו לא

האמין שהוא יחזיק מעמד. בסופו של דבר הילד הזה תרגם לאנגלית את המחזור שאתם מחזיקים כעת ביד.

כל אחד מאתנו צריך להאמין שהוא יצליח. אמנם הסטטיסטיקות לא מבשרות טובות, אבל בעיני הקב"ה יהודי הוא לא סטטיסטיקה, אלא בנו של הקב"ה, ולא משנה כלל מה הסקרים מוכיחים. עלינו להאמין בה' שיעזור לנו וכן לעשות כל מה שתלוי בנו כדי להצליח. ואדרבה, ככל שנקרא קצת פחות את העיתון וככל שנהיה קצת פחות 'מעודכנים' בכל הצרות של העולם ☹️ כך ייטב לנו! ☺️

כל אחד מאתנו צריך לזכור שבכל עניינו ☹️ בין בעניני הבריאות ובין בעניני הפרנסה ☹️ הוא יכול להצליח נגד כל הסיכויים משום שהקב"ה נמצא אתו ומנהל את ענינו על הצד הטוב ביותר.

זהו אפוא הסוד של "טראַכט גוט וועט זיין גוט" ☹️ חשוב טוב יהיה טוב.